

vino, sed concessione Ecclesiae, lege scilicet canonica; jus autem statuit generaliter pro casu quo sedes vacat morte naturali, vel Episcopus impeditur sive captivitate, sive valetudine corporali, non vero pro casu extraordinario de quo nunc agimus; ergo capitulum assumere nequit regimen diœcesis⁴.

De concilio provinciali major est difficultas. Ex decreto superius (nº 197) allato concilii Tridentini, dubitandum non est quin concilium provinciale valeat ferre sententiam suspensionis ad tempus contra Episcopum: at dum illum suspendit ab officio, potestne providere regimini diœcesis per delegationem vicarii generalis, quoadusque reus fuerit absolutus a censura?

Hanc delegationem non excedere limites potestatis concilii duo probare videntur, nempe ipsum decretum Tridentinum, et gesta in synodo Ebredunensi, approbata a Benedicto XIII. 1º Patres Tridentini conservatam volvere quoad causas criminales minores Episcoporum, jurisdictionem veterem conciliorum provincialium quæ olim omnes causas, in prima instantia, completebatur. At vero concilia provincialia, quæ pœnastum depositionis, tum suspensionis ferebant in comprovinciales, simul providebant regimini Ecclesiae Episcopi rei, ne destituta rectore maneret; ergo præsumendum est id etiam nunc posse concilium provinciale... 2º Quod ad gesta synodi Ebredunensis attinet, certum est hanc synodus, habitam an. 1727, tulisse sententiam suspensionis ab omni officio et jurisdictione episcopal i in D. Soanen Ep. Senecensem, donec satisficerit, et simul eadem sententia elegisse et constituisse vicarium generalem in tota diœcesi, pro tempore quo permansura erat censura.

Hæc ea de re notanda sunt: 1º Patres concilii litem ordinaverunt, non tanquam delegati a Sede Apostolica, sed uti judices ordinarii, vi disciplinæ generalis a conc. Tridentino constitutæ pro causis minoribus criminalibus Episcoporum; siquidem nec in pro-

⁴ Pirhing, DE SUPPLENDÆ, etc., n°s 13 et 14. Leurenus, in eundem tit., quæst. 449.—Fagnan, in cap. *Quia diversitatem, DE CONCESSIONE PRÆBENDÆ*, n°s 16-34 (in lib. III Decret.).

cessu prævio, nec in ipsa sententia, allegata fuit delegatio apostolica, ne insinuata quidem. IIº Ne prætergredierentur limites decreti Tridentini, et ut procedere valerent jure proprio, iidem Patres caverunt ne induceretur causa formalis hæresis, nec ferretur sententia privationis; ipsis idcirco satis fuit pœna suspensionis⁴: IIIº Benedictus XIII ad quem, more solito, acta concilii delata sunt ut sua auctoritate confirmaret, impense collaudavit zelum et prudentiam Patrum synodi, suæque auctoritatis robur et subsidium adjecit, nihil insinuando unde quis concludere potuerit jus canonicum violatum ullo modo fuisse per sententiam suspensionis, et per constitutionem vicarii generalis in diœcesi Senecensi.

Hæc sententia nobis probabilissima est. Cum tamen dici utcumque posset Benedictum XIII tolerasse in eo casu aliquam infractionem canonum, ratione habita temporum, ad majus bonum obtinendum; et quod deerat supplevisse assentiendo omnibus quæ gesta fuerant; saltem concludimus ex dictis, quod ad praxim sufficit, concilium provinciale sententiam suspensionis ferendo, posse simul providere regimini diœcesis per constitutionem vicarii ad tempus, donec ipsa Sancta Sedes vicarium in officio confirmet, approbando acta concilii, vel alio modo provideat.

ARTICULUS X. DE REGIMINE DIŒCESIS, SEDE VACANTE.

Tria præsertim inquiruntur: 1º cui demandetur, sede vacante, administratio diœcesis; 2º quæ sint jura administratoris; 3º quandonam illa administratio cesseret.

⁴ Archiepiscopus Ebredun. Petrus de Tencin scribebat Romam tempore quo processus incipiebat: « Notre concile ne fera rien qui puisse déplaire aux canonistes de Rome. Nous n'irons, par rapport à M. de Sénez, ni jusqu'à la déposition, ni jusqu'à la privation du bénéfice. » (*Histoire de la condamn. de M. l'évêque de Sénez*, chap. ix.)

*202. — 1º *Quomodo provideatur regimini diœcesis, sede episcopali vacante?*

Distinctione opus est inter Ecclesias quæ habent capitulum canonicorum cathedrali annexum, et Ecclesias quæ non habent. In secundo casu servantur regulæ consignatae in Constitutione Benedicti XIV *Quam ex sublimi* (an. 1755). Cum hæc locum non habeant apud nos, notare satis sit vicarios apostolicos et antistites residentiales quibus datus non fuerit coadjutor cum futura successione, eligere vicarium generalem qui, sede vacante, Ecclesiam regat auctoritate apostolica. Si debitam cautionem neglexerint, parochi, et illorum loco cæteri sacerdotes vicariatus, convenient de electione vicarii qui administret, quoadusque S. Pontifex aliquid statuere potuerit.

Cæteris in Ecclesiis quæ habent capitulum, observatur decretum concilii Tridentini : « Capitulum sede vacante officialem seu vicarium infra octo dies post mortem Episcopi consti- tuere, vel existentem confirmare omnino teneatur, qui saltem in jure canonico sit doctor vel licentiatus, vel alias, quantum fieri potest, idoneus. Si secus factum fuerit, ad Metropolitanum deputatio hujusmodi devolvatur. Et si Ecclesia ipsa metropolitanana fuerit... antiquior Episcopus ex suffraganeis vicarum possit constituere. » Sess. xxiv, cap. xvi.

Multa observanda veniunt ad intelligentiam decreti. Hæc præcipue :

I. Intra octo primos dies a sedis vacatione, capitulum administrare potest diœcesim ; administratio pertinet ad omnes canonicos collective, id est capituloiter agentes¹. Ratio est quod capitulum, cui jure communi competit jurisdictione, tamdiu eam per seipsum exercere valet, quamdiu non obligatur ad illam delegandam : porro jura illud non adstringunt ad deputationem vicarii intra octo primos dies.

II. Necesse est ut ultima saltem die vicarius eligatur. Conci-

¹ Barbosa, *de Off. Episcop.*, allegat. liv, n° 165. — Ferraris, v^o *Capitulum*, art. 3.

lium id statuit, quia regimen collectivum pluribus et quandoque gravibus incommodis obnoxium est. Negotia non aguntur eadem unitate spiritus, atque celeritate, quam si unus solus gubernacula teneat.

Ad præcavendam negligentiam capituli, concilium voluit deputationem vicarii devolvi ad Metropolitanum, vel ad Episcopum antiquorem, in casu quo elapsa octiduo, capitulum electionem non consummaverit. Non consentiunt canonistæ utrum effectus hujus devolutionis sit privare capitulum jure eligendi, adeo ut electio facta post præfixos dies, sit nulla etiamsi Metropolitanus non adhuc providerit; an hæc devolutio rem tantummodo cumulative deferat ad Metropolitanum cum capitulo, adeo ut alterutrius actus teneat qui prius deputaverit vicarium. Plures dicunt jus deputandi vicarium dari Metropolitanum *cumulative*, non *privative*, quod probant : 1º ex natura hujus devolutionis, quæ pro objecto non habet beneficium, ac proinde non sequitur regulas consuetas et rigorosas devolutionis beneficiorum; 2º ex fine concilii, quod præsertim intendit providere quam cito regimini diœcesis per vicarium; unde si capitulum prævenerit Metropolitanum, non est cur invalida præsumatur deliberatio capitulo¹. Cæteri canonistæ generaliter dicunt devolutione ad superiore amitti jura inferiorum, adeo ut nullæ sint nominationes factæ ab illis, nisi superior eas saltem tacite approbet. Secunda opinio magis fundata videtur (nº 157).

Alia quæstio movetur inter canonistas, utrum scilicet casu quo capitulum elegerit aliquem non idoneum, deputatio vicarii capituloeris devolvatur ad Metropolitanum, perinde ac si nominatio vicarii peracta non fuerit intra octiduum, de quo dissentient auctores. Alii, inter quos unum præ cæteris citabimus card. de Luca, affirmant : « quoniam collatore negligente suam facultatem exercere, vel eam male exercente, tunc pro ea vice ipse

¹ Cf. Barbosa, *de Off. Episcop.*, alleg. liv, n° 164. — Garcias, *de Beneficiis*, part. V, cap. vii, n° 7.

« privatur tali facultate, quæ devolvitur ad superiorem, in pœnam negligentie non conferendi, vel non eligendi, vel in pœnam culpæ male eligendi. » (Card. de Luca, *de Canonicis*, discurs. xxiv, n°s 7-10.) Suam sententiam confirmant ex adductis decisionibus S. Congregationis Concilii Tridentini, et comparaatione facta inter capitulum et Patronum qui scienter presentat indignum. Quum vero, ex jure recepto, Patronus suo jure hac vice privatetur, concludunt idem dicendum esse de capitulo, si clericum non idoneum elegerit in vicarium capitularem.

Alii, inter quos Pignatelli, negant; quia « devolutio hujus modi est pena imposta principaliter ob negligentiam in gerendo actu, quæ non debet extendi ad casum quo actus quidem gestus est, sed nulliter, quum minus sit peccare in qualitate quam in substantia... et quia regulariter conceditur aliquid fieri per secundum actum, quando per primum non valuit, nec fuit satisfactum menti disponentis. » Ita laudatus canonista (tom. VIII, consult. xxxiv, n°s 13-21), qui et ipse multas decisiones S. Congregationis affert, quibus S. Congregatio censuit archiepiscopum debere constituere capitulo terminum octo dierum ad eligendum novum vicarium, dotibus jure requisitis instructum, et eo non electo, omnem potestatem in archiepiscopum transferri.

Dubium in solvenda quæstione oritur ex textu concilii supra allato, ubi constituto quod capitulo debeat intra octo dies eligere vicarium, qui certas dotes habeat, additur : *si secus factum fuerit, ad Metropolitanum deputatio ejusdem devolvatur*. Hæc debentne referri solummodo ad partem præcipuam legis, quod nempe electio fiat intra octiduum, vel insuper ad adjuncta, quod eligendus habeat dotes requisitas? Quum decreto derogetur juri veteri capitolorum, existimamus textum concilii sumendum esse sensu strictiori, et dubia solvenda in partem favorabiliorem capitulo. Quamobrem, casu quo vicarius designatus non habet dotes requisitas, Metropolitanus debet constituere capitulo terminum octo dierum ad eligendum no-

vum vicarium, nisi forte capitulo scienter elegerit indignum; tunc enim diceremus cum cardin. de Luca deputationem devolvi ad Metropolitanum.

III. Electio vicarii capitularis fit convocatis omnibus qui convenire possunt, et jus habent suffragiū. Nihil refert utrum suffragia dentur scrutinio secreto, etsi anteponendus videatur ille modus, ut major libertas electoribus relinquatur. Qui majoritatem absolutam obtinuerit, ipso jure fit vicarius capitularis, et suscepit regimen diœcesis, quin opus sit ulla institutione canonica.

203. — II° *Utrum capitulo plures simul vicarios eligere possit?*

Concilium Tridentinum loquitur de deputatione vicarii in singulari; dum e contra eodem decreto statuit capitulo, ubi fructuum percipiendorum munus ipsi incumbit, debere oeconomicum unum, aut plures, nominare qui rerum ecclesiasticarum curam gerant. Hinc ortum est dubium an capitulo possit plures vicarios deputare.

Dubium ea de quæstione exortum, sensu affirmativo solverunt canonistæ non pauci, ex quibus citabimus Barbosa, Schmalzgrüber, Wiestner, Fermosini, qui eodem modo ratiocinati sunt de jure capitulo ac de jure Episcoporum, quibus communiter conceditur ut plures vicarios generales habere valeat, tametsi in decretalibus agatur de vicario, seu officiali in singulari¹. Alii canonistæ communius dicunt unum solum vicarium eligi debere, secluso casu legitima consuetudinis; quod probant 1° ex textu concilii Tridentini de uno vicario, non de pluribus statuentis; 2° ex mente concilii, quæ fuit providere unitati regiminis et facilitiori expeditioni negotiorum; 3° auctoritate S. Congregationis, quæ sæpius respondit ad interrogata unum tantummodo eligen-

¹ Barbosa, *de Officio Episcopi*, allegat. liv, n° 167; — Schmalzgrüber, in tit. de OFFICIO VICARI, n° 16; — Wiestner, ibid., n° 24; — Fermosini, tract. de Capitulo sede vacante, quest. ix, n. 28, 29; — et alii quos citat Leurenus, tract. de Vicario, quest. 547.

dum esse vicarium, addito tamen « non esse sublatam consue-
« tudinem duos aut plures eligendi, præsertim immemorabi-
« lem. » (1592, 21 april. — 1639, 19 mart.) In variis
decisionibus quæ passim apud canonistas referuntur, S. Congre-
gatio loquitur de *consuetudine præscripta*, et frequenter etiam
de consuetudine *præsertim immemorabili*; nullibi vero de-
clarat non aliam consuetudinem suffragari posse præter imme-
morabilem. Ex datis decisionibus Garcias concludit quod « ubi
« consuetum est per Episcopos teneri duos aut plures vicarios,
« capitulum sede vacante idem facere poterit, et ita esse videtur
« de mente concilii.» (*De Beneficiis*, part. V^a, cap. vii, n° 37.)

In Ecclesiis Galliarum prævaluit olim consuetudo ut capitula
pro suo prudenti arbitrio, attentis circumstantiis, unum aut
plures vicarios constituerent. Hujus praxis ratio fuit, tum inter-
pretatio a canonistis Gallis data concilii Tridentini, cuius decre-
tum intellexerunt eodem modo quo plures canoniste exterarum
nationum quos supra citavimus: tum praxis Episcoporum plu-
res vicarios sibi associandi: tum insuper plurimum dioceseon
amplitudo, quæ talis erat ut moraliter impossibile videretur
vicarium, si solus esset cum jurisdictione ordinaria, tanta ad-
ministrationis onus sustinere.

Eadem consuetudo constans permansit a tempore Concordati
usque ad hodierna tempora quin ulla reclamatio intercesserit
ex parte S. Sedis. Nedum reclamaret tacite seu implicite, appro-
bare visa fuit. Etenim :

1°, quando vicarii *capitulares* litteras direxerunt ad S. Pon-
tificem indulta postulaturi, aut ortas difficultates super certis
negotiis referentes, rescripta receperunt ab eadem Sede quorum
hæc ordinaria fuit *inscriptio*: *Vicariis a capitulo Ecclesie cathedralis N., sede episcopali vacante, canonice electis*. Talis
autem inscriptionis forma, quæ non præjudicat juri communi, si
forte vitia occulta, S. Sedi ignota, electionem nullam reddide-
rint, innuit saltem *canonicam* esse deputationem plurium vica-
riorum *capitularium*; si enim juri canonico repugnaret quin

capitula Ecclesiarum Galliæ plures simul vicarios eligerent, qua
ratione rescriptum fuisset ad eosdem vicarios, manifeste præter
jus electos: *Vicariis capitularibus canonice electis?*

2° Plures ministri S. Sedis eo modo ad vicarios capitulares
scripserunt qui nullum dubium ea de re relinquere videbatur.
Sic, ut unum exemplum afferamus, Card. Pacca describens die
19 Aug. an. 1814 ad vicarios capitulares Ecclesie Nannetensis
super variis propositis questionibus, dixit¹ *capitulum legitime
elegisse plures vicarios, juxta usum Ecclesiarum Galliæ*.
Cardinalis ita respondendo satis aperte significavit opus non
fuisse nova ab anno initi concordati consuetudine, per multos
annos continuata atque præscripta; cum haec scriberet anno 1814,
et pro Ecclesia Nannetensi cuius Sedes Episcopalis prima vice
vacabat, a nova rerum ordinatione. Haec igitur ad veterem
usum referebat, ob eam rationem quod hujusmodi consuetudo
ex iis esset quæ cum per totam regionem Galliæ invaluerint,
independentes erant a nova dioceseon circumscriptione, et novo
statui dioceseon consentiebant, non secus ac veteri.

3° Anno 1843 Episcopus Diniensis statuta capitularia cum
assensu capituli Ecclesie cathedralis edidit, quæ et appro-
bationi S. Sedis subjicit. His statutis supponitur liberum esse
capitulo, attenta *consuetudine et diocesis latitudine*, plu-
res vicarios eligere sede vacante, si necessarium visum fuerit,

¹ « Quanto alla nomina di vicarij, fatta dal capitulo nella loro persona, è
« indubitate; che monsignor Duvoisin fu canonicamente instituto in virtù
« di bulle apostoliche, ed essendo rimaste vacante codesta sede per la di
« lui morte, il capitulo si è giustamente servito del diritto che gli accordano,
« e ha soddisfatto al dovere che gli impongono i sagri canoni, prescri-
« vendo il Tridentino, sess. xxiv, de Ref., cap. vi; e in conseguenza
« avendo legittimamente eletto, secondo l'uso delle chiese di Francia, più
« vicarij, debbono intitolarsi vicari capitulari, e continuare l'amministra-
« zione della diocesi fino a tanto che il nuovo vescovo, dopo avere ottenute
« dalla S. Sede le bolle della sua canonica istituzione, entri al possesso di
« codesta chiesa vacante. Tanto mi accade di dover significare alle signorie
« vostre, in risposta, per comando di Sua Santità, nel atto che le dichiaro
« i sensi della sincera stima con cui mi confermo delle signorie vostre il-
« lustrissime... Roma 27 agosto 1814. — Card. Pacca. »

ea tantum lege ut paucissimos eligeret ad mentem concilii. S. Pontifex Gregorius XVI statuta praeconio apostolico honestari voluit, decreto scilicet quo laudatur sollicitudo pastoralis ac studium Episcopi in conficiendo statuta, sacris canonibus, quantum datum erat, conformia.

4º Demum, plura concilia recens celebrata in Galliis, nempe Aquense, Auscitanum, Avenionense, Burdigalense, Bituricense, Remense, Senonense, Tolosanum, Turonense, expressis verbis declaraverunt capitulum posse deputare plures vicarios, *utì mos est in Galliis... secundum morem in Galliis receptum... ex diuturna consuetudine.* Unum solum citare sufficiat provinciae Remensis: « Quoniam apud Galliarum Ecclesias, propter nimiam dioceseon extensionem, Episcopus duos, Archiepiscopus tres habeat vicarios generales a gubernio stipendum recipientes; ex diuturna consuetudine capitulum potest aut eosdem eligere sub vicariorum capitularium nomine, aut alias ipsis adjungere, vel etiam substituere. Numerus autem eorum vicariorum non progrederiatur ultra modum, ne recedatur a mente concilii Tridentini. » Hæc concilia examini atque revisioni S. Congregationis prius subjecta, more solito, de ejusdem Congregationis auctoritate publicata sunt in suis respective provinciis, quin ullam mutationem in eo quod ad præsens caput attinet, S. Congregatio indexerit aut innuerit.

Probe novimus (nº 228) recognitionem factam, et datam facultatem a S. Congregatione, non esse approbationem formalem et proprie dictam singulorum decretorum; verumtamen si attendatur ex una parte ad finem hujus præviæ recognitionis, si altera ex parte animo recolatur multa in iisdem conciliis notata, fuisse resecanda, alia immutanda, quæ non erant certe majoris momenti ac constitutio vicariorum ad regimen dioceseon sede episcopali vacante; tandem si consideretur numerus conciliorum que eodem modo disciplinam provinciarum explicaverunt, ad quod non potuit S. Congregatio non attendere, illico concludetur capitula debuisse reputare se nihil contra disciplinam

canonicam in suis regionibus vigentem agere, deputando duo aut plures vicarios pro regimine diocesis, sede vacante.

Fertur Cardinalem Praefectum S. Congregationis hæc annotasse in suis animadversionibus in relationem status diocesis quem Em. Cardinalis Archiepiscopus Remensis Romam miserat:

« Quod innuis, sede vacante, tres vicarios capitulares eligi solere, animadverterunt Eminentissimi Patres capitula cathedralium infra octo dies post obitum Episcopi unum duntaxat vicarium capitularem, non autem duo aut plures deputare debere. Monebis itaque capitulum ut, quando vacatio ceciderit, huic disciplinae adhæreat. »

Absit ut velimus retinere, vel una die, disciplinam quam Sancta Sedes immutari præceperit; quod vero id præceptum sit generaliter Ecclesiis Galliæ, ex citatis animadversionibus non appareat; nec aliunde probabile est Sanctam Sedem hocce modo indirecto, nullo decreto intercedente, voluisse ut aboleretur disciplina expresse sancta decretis tot conciliorum quorum solemnum promulgationem fieri in provinciis annuit, post peractam seriam eorumdem decretorum recognitionem. Merito igitur conjicimus Em. Cardinalem Praefectum S. Congregationis, in hunc finem ea de re adductum ut declararet quid prescriptum sit jure communi, respondisse ad mentem Eminentissimorum Patrum, abstrahendo a consuetudinibus locorum, unum vicarium, non plures, eligi oportere. Nulla proinde est inter Card. Praefectum et Card. Pacca ne species quidem contradictionis, dum alter respondit ex jure communi capitulum debere unum solummodo eligere, dum alter responderat ex mandato Pii VII, capitulum legitime elegisse plures vicarios juxta usum Ecclesiarum Franciæ. « La nomina di vicarj è indubbiata... il capitolo avendo legittimamente eletto secondo l'uso delle chiese di Francia più vicarj... » Hæc est ratio cur nonnulla capitula, licet non ignoraverint quod in folliculis publicis insertum fuerat de animadversionibus factis in relationem status Ecclesiæ Remensis, existimaverint posse tuto sequi veterem

disciplinam suorum conciliorum decretis sancitam, dum alia aliter ordinandam duxerunt administrationem Ecclesiae sede vacante¹.

Ex quo hæc scripsimus plura responsa advenerunt S. Congregationis quæ omne dubium practicum sustulerunt².

204. — Quando plures vicarii electi sunt, habent singuli

¹ Capitulum Vapincense an. 1862, Montispesulanum an. 1861, Trecense an. 1860, Parisiense an. 1863, plures elegerunt capitulares vicarios; idem egit pro diœcesi Briocensi archiepiscopus Rhedonensis mandato diei 4° Martii an. 1862.

Capitula Suessionense an. 1861, Lucionense an. 1861, Constantiense, an. 1862, unum solummodo elegerunt, diversa tamen ratione. Alicubi capitula elegerunt unum vicarium generale cui alterum in auxiliarem dererunt ea lege ut eadem jura utrique essent, auxiliaris vero indigeret assensu præcipui vicarii ad certos actus regiminis, puta ad nominationem, seu revocationem rectoris Ecclesie succursalis. Existimabant ea ratione diœcesim regi ex præscripto juris communis, consultum fore variis multiplicibusque necessitatibus diœcesis, et provisum denique ut a gubernio civili uterque pro vicario capitulari haberetur. Id optimo quidem jure fecerunt, si habuerunt indultum apostolicum, sin aliter, scopum intentum non attigerunt; valde enim dubium est ex dicendis infra (n° 207) quod vicarius capitularis tenetur sibi assumere in auxiliari illum quem capitulum designaverit: incerta proinde erit conditio hujus prætensi vicarii: dubium etiam erit, quod ad gubernium attinet, an velit auxiliarem habere pro vicario capitulari, illi attribuere pensionem solitam ex arario publico, illius gesta quæ cum ordine civili conjunguntur, acceptare. Nobis igitur videtur haec capita, sub obtento servandi jus commune, a jure communis, simul et a disciplina in Ecclesiis Galliæ a tempore immemorabili stabilita, recessisse, et novitatem in regimine diœcesis induxisse, quam sola auctoritas S. Sedis probare valet. Magis alienum esset a regula nominare, una simul cum vero vicario, unum aut duos qui titulum vicariorum, ut ita dicam, mere civilem habeant, sine vera jurisdictione in diœcesis.

² Capitulum Cadurcense an. 1863, postulavit a Sac. Cong., utrum sede vacante, posset duos vicarios capitulares eligere juxta consuetudinem Galliæ. Recepit die 5 februarii ejusdem anni hoc responsum: *Congregatio Concilii quæstioni quoad nominationem duorum vicariorum sede vacante, respondet posse tolerari*. Paulo post, capitulum Petrocarense ab eadem Congregatione postulavit an tres eligere posset, cui etiam responsum fuit id tolerari posse... Ne putes sensum hujus formulæ *tolerari* esse quod S. Congregatio improbat, ut quid malum consuetudinem de qua agitur; congregations frequenter utuntur his vel similibus formulis quando interrogantur de quibusdam articulis qui non videntur quidem consentire juri communis et hactenus non fuere *formaliter* approbati a Sancta Sede, tamen existimant servari posse utiliter (n° 456).

jurisdictionem in omnem diœcesim, in solidum, eadem ratione ac vicarii generales Episcopi, adeo ut necesse non sit ad valorem actus, ut quod ab uno geritur, aliorum expresso consensu firmetur. Cæterum unitas servanda in regimine diœcesis exposcit ut cuncta quæ ad disciplinam generalem diœcesis attinent, non secus ac graviora negotia, communi deliberatione componantur, quod hucusque constanter in usu habuerunt, ita ut Ecclesiae nullum re ipsa detrimentum passæ sint, seu in regimini unitate, seu in prompta negotiorum expeditione, ex pluralitate vicariorum capitularium.

Addere licet pluralitatem vicariorum capitularium, nedum documentum attulerit Ecclesiis Galliæ, utilem fuisse sub duplo respectu. Primo quidem multum contulit ad removendum innovationes in regimine diœcesis, sede vacante; cum enim capitula in usu habeant seligere vicarios defuncti Episcopi, quibus communiter alterum e suo gremio adjungunt, nihil mutatur in regimine, sed cuncta eadem ratione perstant; fovetur concordia inter administratores diœcesis et capitulum; et vitantur commotiones animorum, donec novus titularis sedis episcopalnis advenerit... Præterea, si gubernium civile quandoque tentaverit, sede vacante, nominationes promovere, aut aliquid inducere in diœcesim quod minus consentire regulis canonici, aut expedire non videretur ad bonum sacræ disciplinæ, graviora impedimenta incurrit ex parte plurium vicariorum qui communis consilio moras afferebant, quam si unus vicarius regiminis habendas habuisset... Tandem si venerint tempora difficiliora in quibus canonici non possent facile convenire in cœtum, et alter ex vicariis decesserit, provisum erit regimini diœcesis, donec unus superstes erit ex deputatis a capitulo ad officium vicariatus... Quid postea futurum sit, ignoramus; sed hæc omnia sunt certe seria attentione consideranda canonistis, antequam moliantur, scriptis etiam publicis, provocare mutationem disciplinæ localis, quæ per longum tempus invalidit.

205. — IIIe *Quinam possint in vicarios capitulares?*

Conditiones ex parte eligendi in vicarium capitularem sunt : ætas et idoneitas.

I. Circa ætatem nihil præfinierunt canones. Doctores supponunt sufficere ætatem 25 annorum, et statum clericalem cui initiatus sit saltem per primam tonsuram, ut supra diximus de Vicario generali Episcopi.

II. Idoneitas est scientia juncta cum prudentia et bonis moribus. Conc. Tridentinum dicit : « Capitulum constituere teneatur vicarium... qui saltem in jure canonico sit doctor vel licentiatus, vel alias quantum fieri poterit idoneus. » Hæc ultima verba duobus dubiis locum dederunt : Cur dicitur *saltem* doctor in jure canonico ? Quoniam sensu additur : vel *alias* idoneus ?

Quoad primum, existimamus sensum concilii esse quod optandum sit vicarium decorari simul laurea duplicis doctoratus in theologia et jure canonico ; verum, quod si unus ex gradibus deficiat, desideretur *saltem* graduatus in jure, quia scientia juris canonici magis necessaria reputatur ad regimen Ecclesiæ. « Viri theologi, ait Fermosini, et si litteratissimi sint, non satis jurisprudentiæ proxim et theoriam callent, et quia proinde multoties ex capite, pro arbitrio, sententias proferunt, solent a veritate et justitiæ tramite deviare. » (*De Capitulo sede vacante*, quæst. ix, n° 18.)

Quoad secundum, plures interpretati sunt textum concilii eo sensu, ut prudenti arbitrio capituli dimitatur eligere vel graduatum, vel non graduatum, modo tamen, in hoc casu, certo sibi constet de illius idoneitate. Rationem suæ interpretationis dant quod dictio illa *vel alias*, sit alternativa et disjunctiva quoad effectum¹. « Usus invaluit, ait Fermosini, loco allegato, « in nostris cathedralibus Hispaniæ, ut aliquando elegantur de « gremio capituli qui non sunt doctores, et hoc credo sustineri

¹ Barbosa, *Dictionarium*, n° 415.

« posse, si alias eligatur prudens et idoneus. » Aliter concilium interpretata est S. Congregatio : improbavit nimirum et saepius irritam declaravit deputationem vicarii capitularis non doctoris, omissis doctoribus seu licentiatis¹, etiamsi unus duntaxat adfuerit de gremio capituli laurea doctoratus insignitus.

Verumtamen, cum qualitas doctoratus non sufficiat, ut pote quæ non certam reddit probitatem, prudentiam, idoneitatem ad curam animarum, nihil certe magis adversaretur menti concilii quam electio doctoris non idonei, vel quoad mores, vel quoad prudentiam, omisso altero, qui licet doctoratu destitutus, prestat majori prudentia. Cæteris igitur paribus anteponatur doctor ; sed ille semper præ aliis deputetur ad regimen diœsesis, qui, omnibus attentis, magis idoneus reputatur.

In Gallia gradus academici requirebantur pro officio vicarii generalis Episcopi ; idem servari debuit pro vicariis capitularibus. A tempore autem Concordati, cum perpauci fuerint apud nos presbyteri laureati, ob destructas universitates in perturbatione generali rerum, necessitas fuit non attendendi ad hanc qualitatem.

III. Alia demum est difficultas : utrum scilicet capitulum eligere debeat vicarium e suo gremio, vel æque possit pro arbitrio extraneum assumere.

Multi canonistæ tenent eligendum esse membrum capituli, si unum idoneum reperiatur ; quod probant tum ex variis responsis S. Congregationis quæ leguntur in *Thesauro resolutionum* (tom. XXXIII, pag. 56) ; tum ea ratione quod cum capitulo sit interdictum regere collective diœcesim sede vacante, sed debeat constituere vicarium, subauditum censemur, hunc vicarium e capituli gremio assumendum esse, ut ab uno sui membro capitulum repræsentetur, et sic, quantum fieri possit, retineatur vetusta traditio, juxta quam Ecclesiæ

¹ *Thesaurus resolutionum S. Cong.*, tom. XXXVII, pag. 238 et seq.

viduatae suo pastore, regebantur a presbyteratu Cathedralis. Hæc suadent quidem conveniens esse ut, cæteris paribus eligatur capitularis, sed non probant id omnino requiri. 1º Concilium Tridentinum nihil ea de re statuit, nec verbo quidem insinuavit capitulum non debere aliter providere regimini diœcesis, quam per unum vicarium e suo gremio assumptum. 2º Nullum adducitur decretum, more solito legum promulgatum, quo præscribatur eligendum fore vicarium e gremio capituli. Quamobrem responsiones datae a S. Congregatione, vel id solummodo innuunt quod magis expedire videatur, non vero imponunt obligationem strictam; vel datae sunt conformiter ad disciplinam usu receptam in quibusdam Ecclesiis pro quibus consulebatur, et cæteras non afficiunt quæ easdem consuetudines non habent (nº 107). 3º Consuetudo contraria invaluit in multis regionibus, ut nimirum capita fruantur libertate eligendi alias quam canonicos Ecclesiæ cathedralis. Hanc consuetudinem testatur Card. de Luca, atque utilem existimat ad conciliandam auctoritatem vicario capitulari, et præcavendum factiones, si partes sint divisæ in capitulo (*discursu xxxi*, nº 20, *in conc. Trid.*). Eamdem consuetudinem vigere in Galliis, a tempore immemorabili, omnes norunt. Ergo capita possunt assumere extraneum ad officium vicarii.

* 206. — IVº Quænam sint facultates capituli, et vicarii capitularis, sede vacante?

Capitulum habet jurisdictionem, tum voluntariam, tum contentiosam quæ Episcopis propria est, solum exceptis quæ jure reservantur.

I. Nonnulli canonistæ putant capitulum succedere Episcopo quoad illa solum quæ reperiuntur in jure concessa. Alii dicunt capitulum succedere Episcopo quoad actus necessarios justitiæ, seu ad exercitium jurisdictionis contentiosæ, non vero quoad actus jurisdictionis voluntariæ quos non requirit necessitas præsens regiminis. Communior sententia est omnem jurisdictionem et administrationem transire in capitulum, demptis

tantummodo specialiter reservatis¹. Hanc sententiam, auctoritate majori fundatam, eo libentius admittimus quod habeat in sui favorem praxim generalem, et textus juris qui modo generali dicunt jurisdictionem episcopalem pertinere ad capitulum sede vacante. Dicitur in cap. *Episcopali, DE MAJORITATE*, lib. I, in viº: « Episcopali sede vacante, potest capitulum, seu is ad quem episcopalis jurisdictionis tunc temporis noscitur pertinere, iis quibus posset Episcopus si viveret, ab excommunicationis sententia absolutionis beneficium impertiri. » Eadem reperiuntur in cap. *Cum nullus, 3, DE TEMPORIBUS ORDIN.*, in viº. Eodem etiam sensu dicitur capitulum in spiritualibus et temporalibus administrare, dum vacat Ecclesia cathedralis (*Cap. Ecclesiæ, 4, DE SUPPLENDI NEGLIG. PRELATORUM*, lib. I. in viº.)

Hinc concludendum videtur jurisdictionem capitularem ad eam etiam partem extendi quæ Episcopo competebat vi privilegii vel delegationis, dummodo facultates delegatae sint privilegium concessum sedi, non persona. Privilegia personalia morte personæ extinguuntur; jurisdictione contra ea conditione delegata ut in perpetuum annexatur muneri episcopali, censemur extensio quædam et pars jurisdictionis episcopalis, quæ in capitulum transit. Motiva quæ superiorum induxerunt ad delegandum has facultates Episcopo, eum moverunt simul ad extendendum suam delegationem tempore vacantiæ sedis, cum eadem sit necessitas regiminis².

II. Causæ quas jus canonicum reservavit, sunt: 1º Alienationes, et generatim quæ afferunt prejudicium Ecclesiæ. Est sensus tituli Decretalium: *NE SEDE VACANTE ALIQUID INNOVETUR*, lib. III. Videas cap. *Si quæ, 42, caus. xii, q. 2*. Si occurrat igitur negotium, quod prejudicium generet, diminuendo jura vel bona Ecclesiæ, sive novum onus imponendo, res in

¹ Cf. Reiffenstuel, in tit. *NE SEDE VACANTE*, lib. III, nº 21 et seq.

² Barbosa, *Jus. eccl. universum*, lib. III, cap. xxxii, nº 107; de Luca, *discursu xxxi*, in *Conc. Trid.*, nº 56-57. Contrariam opinionem tuerit Fagnan, in cap. *His quæ, DE MAJORITATE ET OBEDIENTIA*, nº 54.

suspento manet, donec adsit titularis qui commodis suæ Ecclesiae provideat.

2^a Concessio litterarum dimissoriarum quibus impertitur alicui facultas suscipiendi ordines ab Episcopo extraneo. « Non liceat capitulo Ecclesiarum, dixit concilium Trid., infra annum a die vacationis, ordinandi licentiam aut litteras dimissorias... alicui, qui beneficii ecclesiastici recepti sive recipiendi occasione arctatus non fuerit, concedere¹; si secus fiat, capitulo subjaceat interdicto : et sic ordinati, si in minoribus ordinibus constituti fuerint, nullo privilegio clericali gaudeant; in majoribus vero, ab executione ordinum, ad beneplacitum futuri prelati, sint ipso jure suspensi. » (Sess. vii, cap. x.) Hæc intelligenda videntur etiam pro prima tonsura, licet non sit ordo proprie dictus.

Movetur difficultas quoad aliam speciem litterarum dimissoriarum, quibus nempe datur facultas transeundi in aliam diocesim. Non pauci arbitrantur has litteras concedi non posse a capitulo, quia dimissio clerici e diœcesi aequiparatur alienationi; futurus titularis privatur clero; ipsi proinde præjudicium insertur, quod supra fieri prohibitum diximus; quinimo alienatio personæ major est, ait Fagnan, quam alienatio rei. Alii plures, ut videre est apud Leurenium et Fermosini, aliter opinantur; quia in materiis juris, et ubi agitur præsertim de restrictione jurisdictionis, non valet argumentum ab uno ad aliud. Canones statuunt de alienatione rerum, non personarum, et quamvis aliquando diœcesis detrimentum gravius pati possit ex ammissione cuiusdam clerici, generatim tamen non ita exinde prædicatur Episcopo quam alienatione bonorum episcopatus². Hæc opinio est satis fundata ut eam

¹ *Arctatus* dicitur qui provisus de beneficio, non potest illius possessionem obtinere, vel illud semel obtentum retinere, nisi recipiat, intra tempus jure præfixum, ordinem eidem beneficio correspondentem.

² Leurenus, *de Potestate capituli*, tract. III, cap. ii, q. 507; Fermosini, *de Capitulo sede vacante*, q. 22, n° 8, 9. — Confer. Fagnan, in cap. *His quæ, de MAJORITATE ET OBEDIENTIA*, lib. I.

capitulum sequi valeat tuta conscientia, quando urget aliqua ratio gravis; caute autem procedendum est, ne præjudicium afferatur diœcesi.

3^a Collatio beneficiorum quæ, sede plena, ad solum Episcopum pertinet. Ita fert cap. *Illa*, 2, *Ne SEDE VACANTE*, ubi dicitur : « Nusquam invenitur cautum in jure, quod capitulum, sede vacante, fungatur vice Episcopi in collationibus præbedarum. » Hoc de omnibus beneficiis, quorum collatio reservatur Episcopo, intelligi supponit Bonifacius VIII, excepto tamen casu quo clericus presentatur a patrono. Cap. *Etsi*, 1, *DE INSTITUTIONIBUS*, in vi^o.

Capitulum potest tantummodo deputare œconomum ad curandum de administratione honorum, et vicarium ad regimen parochiæ, donec a futuro Episcopo de novo titulari fuerit provisum. In Ecclesiis quæ regulis cancellariae subduntur, res aliter ordinatur; tunc enim collatio omnium beneficiorum quæ vacante sede episcopali vacaverint, reservantur Sum. Pontifici¹.

Olim in Galliis capitula conferebant beneficia curata, necnon vicariatus perpetuos; et beneficia alia quorum collatio ad Episcopum pertinebat, ne exceptis quidem iis quibus cura animarum annexa erat, conferebantur a principe seculari, ut infra dicemus (294). Constans erat ea de re capitulorum consuetudo, pluribus saeculis firmata. A tempore autem concordati, an. 1804, ad præsentem ætatem, consueverunt capitula, et consequenter vicarii capitulares, reservare futuro titulari canonicatus vacantes et parochias proprie dictas, excepto fortassis casu in quo sedes episcopalis per plures annos vacaverit².

III. His tribus exceptis, capitulum succedit omnibus quæ sunt jurisdictionis episcopalis. Potest utique vicarius capitularis con-

¹ Vid. apud Fagnan in cap. *Illam*, *Ne SEDE VACANTE*, instructionem datum a S. Congreg. pro collatione parochialis beneficij per concursum, in iis regionibus ubi servantur regulæ cancellariae.

² Cf. Ducasse, *Traité des droits des chapitres*, sect. iv. — Durand de Maillane, *Le Siège vacant*; — Gohard, *Traité des bénéfices*, tom. I, pag. 421, 425; — Conférences d'Angers sur les bénéfices, conf. vi, quest. 3.

dere leges, inquirere de moribus et sententias ferre; concedere dispensationes a legibus, sicut ipsem Episcopos; visitare diœcesim; cogere synodum. A duobus tamen ultimis abstinere regulariter debet, si nondum effluxerit annus ex quo facta est visitatio, aut habita synodus, vel si brevi instituendus sit Episcopus; quia haec majori cum fructu fient a prælato quam a vicario capitulari. Potest etiam capitulum permittere Episcopis extraneis pontificalia exercere in diœcesi; nam communiter admissum est apud canonistas, ea quæ sunt ordinis episcopalis devolvi ad capitulum, eo sensu quod illorum exercitium committere valeat Prælatis charactere episcopali insignitis⁴.

Controvertitur utrum concedere valeat indulgentias. Dantur rationes in favorem utriusque partis, a quibus referendis abstinemus. Quæstio nihil fere ad proxim refert, cum non consueverint vicarii capitulares hac potestate uti, nec opportunum sit ut ea utantur.

207. — Vº *Utrum capitulum possit quædam sibi reservare, dum constituit vicarium, et vicarium mutare, alium ei substituendo?*

I. Olim plures canonistæ docuerunt capitulum posse limitare facultates vicarii, nonnulla sibi reservando; hodie longe communior opinio est id fieri non posse, sed jurisdictionem integrum transire in vicarium capitularem. Prob. 1º *Ex decreto concilii Tridentini*, quod noluit regimen diœcesis committi capitulo, elapsis octo prioribus diebus. Si capitulo liceat sibi nonnulla regiminis diœcesis reservare, partemque jurisdictionis quæ sibi placuerit retinere, diœcесim administrabit quoad plura, eo magis quod nihil in jure reperiatur unde determinetur quousque limitationes extendere valeat. 2º *Ex decisionibus S. Congregationis*, quæ sèpius respondit « non posse capitulum in deputatione vicarii dare jurisdictionem limitatam, neque in hoc attendi debere ad consuetudinem provincie... vicarium

⁴ Leurenius, *de Potestate capituli*, tract. III, q. 466, 509.

« posse uti omni jurisdictione quam jus commune sibi attribuit, non obstante qualicunque restrictione a capitulo apposita⁴... » Aliud quidem diversum responsum prius dederat, ut videre est in *Thesauro resol.* loco citato, sed, ait secretarius in relatione causæ: « Perpendendum est decisionem hanc prodiisse eo tempore quo monendum plene invaluerat opinio, quod, pro salubriori regimine Ecclesiarum, præstaret universam jurisdictionem in vicarium capitularem transferri. » 3º *Ex doctrina canonistarum*, qui inter extraneos a multo jam tempore sunt ea de re unanimes. Multos eodem sensu opinari inter Gallos testatur Gohard: « Il se trouve (inquit) bien des docteurs, tant étrangers que français, qui estiment que le chapitre ne peut pas restreindre les pouvoirs de ses grands vicaires, en se réservant telle partie de l'administration qu'il lui plaît. » (T. I, p. 409.)

Hinc concludimus capitulo non posse eligere consiliarium, coadjutorem, promotorem, secretarium, aliosve ministros, quibus vicarii capitulares uti teneantur; esset enim restrictio apposita jurisdictioni quam integrum habere debent. Potest tamen constituere unum, vel plures oeconomicos, ad bonorum episcopatus administrationem, ubi officium illud curandi de bonorum regimine ipsi incumbit.

208. — II. Alia pars quæstionis est valde affinis priori, et iisdem difficultatibus locum dedit. S. Congregatio respondit, anno 1594, « vicarium constitui ad tempus et ad nutum revocari posse. » Multi theologi hanc doctrinam confirmare nixi sunt argumentis deductis ex natura omnis jurisdictionis delegatae, quæ ad nutum mandantis revocari potest, et ex analogia inter capitulo et Episcopum, qui suos vicarios revocat pro arbitrio.

Quæstione de novo ad Sanctam Sedem delata, S. Congregatio Concilii abstinuit a proferenda sua sententia, opportunum arbi-

⁴ Ferrar., vº *Capitul.*, art. III, n° 58 et seq.; *Thesaurus resol.*, t. VII, p. 350.

trata ut subjiceretur examini alterius Congregationis quæ præponitur *negotiosis Episcoporum*. Hæc censuit vicarium nullatenus revocari posse, nisi ob causam bene visam Congregationi, quam decisionem Congregatio Concilii suam fecit; et ab illo tempore omnes causas ortas inter capitula et vicarios eodem sensu judicavit¹. Ratio hujus sententiæ potissimum desumitur ex scopo decreti Tridentini: Concilium voluit omnem administratiōnem transferri ad vicarium capitularem, adeo ut vicarius non dependeat a capitulo, et sue administrationis rationem reddat, non ipsi capitulo, sed futuro Episcopo; atqui, si vicarius sit ad nutum revocabilis, non erit independens a capitulo; quandoquidem, casu quo orietur dissensio inter utrumque in iis quæ ad administrationem spectant, vicarius tenebitur sensum capitulo amplecti, nisi malit revocari, quemadmodum vicarius Episcopi qui a suo prælato dissentit. « S'il se soumet aux volontés du chapitre (ait D. d'Astros), il n'est plus indépendant; ce n'est plus lui, c'est le chapitre qui administre, et la loi du concile de Trente manque son effet. S'il veut résister, le chapitre le révoque, parce qu'il lui plaît de le révoquer, et en choisit un plus soumis. En un mot, être indépendant du chapitre et être révocable au gré du chapitre sont deux choses manifestement incompatibles. » (*Du Pouvoir précédent des sujets nommés aux évêchés*, p. 83.)

Nihil in contrarium probat analogia allata inter capitulum et Episcopum; nam essentiale est discrimen inter vicarium episcopalem et capitularem. Cum Episcopus suo jure valeat regere diœcesim immediate per seipsum, potest utique revocare suos vicarios; imo nullum habere vicarium generale, si maluerit. Alia autem est conditio capitulo cui interdicitur a jure administratio diœcesis; tenetur habere vicarium cui inte-

¹ Fagnan, cap. *His quæ de MAJORATE*, n° 69; Barbosa, *de Canonis*, cap. XLIII, n° 47; — *Thesaurus resol.*, tom. VII, pag. 550; — *l'Ami de la Religion*, tom. CXXXIX, pag. 886.

gra committitur, eodem jure communi, potestas quæ primitus capitulo inerat.

Hinc sequitur caputum non posse vicarium judicare et punire, si in suo munere deliquisse illi videatur. Si graves querelas in illum habet, debet, pro natura rerum, aut rem deferre via appellationis ad Metropolitanum, aut statum rerum exponere Congregationi Episcoporum; et interea abstinebit a revocando vicarium, donec *causa bene visa fuerit* S. Congregationi.

* 209. — VI° *Quandonam exspiret jurisdictione vicarii capitularis?*

I. Jurisdictione vicarii capitularis cessat revocatione facta a S. Congregatione, et voluntaria renuntiatione a capitulo acceptata. Nihil obstare nobis videtur quominus vicarius dimittat, spontanea renuntiatione, suum officium; nec ullam legem novimus qua præscribatur hanc dimissionem transmitti ad Sanctam Sedem; ergo acceptari potest a capitulo.

Ambigitur an uno renuntiante vel mortuo, caputum possit alterum vicarium deputare loco prioris. Si qui superest vicarius, sufficiens solus non videatur ad sustinendum onus administrationis, arbitramur caputum posse novum vicarium substituere loco alterius in regionibus ubi datur capitulo facultas plures vicarios eligendi. Quando prima vice usum est jure suo, deputando, y. g. duos vicarios juxta pristinam consuetudinem suæ Ecclesiæ, censetur sibi retinuisse libertatem restituendi hunc numerum integrum, si forte alteruter ex duobus recesserit.... Satius est tamen ut a nominatione alterius vicarii abstineat, nisi gravis urgeat necessitas; quia disputari posset de existentia, aut de legitimitate hujus conditionis quam dicimus fuisse tacite appositam in prima electione vicariorum; porro valde expedit ut removeatur omne dubium in re tanti momenti.

II. Jurisdictione vicarii capitularis exspirat, quando Episcopus, ad sedem Episcopalem canonice promotus, litteras apostolicas

sue institutionis ostendit. Est ea de re constitutio Bonifacii VIII, quæ sic se habet : « Præsenti, perpetuo valitura constitutione sancimus, ut Episcopi et alii prælati superiores, « qui ad Sanctam Sedem promoventur... ad commissas eis « Ecclesiæ, absque litteris dictæ Sedis, hujusmodi, eorum « promotionem, confirmationem... continentibus, accedere, « vel bonorum ecclesiasticorum administrationem accipere « non præsumant; nullique eos absque dictarum litterarum « ostensione recipient, aut eis pareant, vel intendant. Quod si « forsan contra præsumptum fuerit, quod per Episcopos, præ- « latos... actum fuerit irritum habeatur. Capitula vero... et « alii quicumque, eos absque hujusmodi dictæ Sedis litteris, « recipientes vel obedientes eisdem, tamdiu sint a beneficiorum « suorum perceptione suspensi, donec super hoc ejusdem Sedis « gratiam meruerint obtinere. » C. *Inunctæ*, 1, DE ELECTIONE, lib. I Extrav. comm.

Non declaratur necessarium esse ut electus sue sedis possessionem ceperit, antequam ullum actum jurisdictionis faciat, sed solummodo requiri ostensionem litterarum apostolicarum. At usu servatur, hocque omnino consentaneum est principiis, ut provisus nullo modo exerceat jurisdictionem ante initiam possessionem sedis; ne simul in eadem Ecclesia sit duplex administratio independens, una promoti, altera capituli, quod sua jura integra servat, donec sibi ostensæ sint litteræ apostolice.

SECTIO V^a

DE EPISCOPIS TITULARIBUS DE ADMINISTRATORIBUS ECCLESiarum ET COADJUTO- RIBUS, ET DE PRÆLATIS JURISDICTIONEM QUASI-EPISCOPALEM HABENTIBUS.

Absolvemus canonicas questiones de majoribus Prælatis, pauca adjiciendo de Episcopis titularibus, de coadjutoribus, seu auxiliaribus Episcoporum, et de prælatis obtinentibus jurisdictionem quasi-episcopalem, que prætermittente eo minus expedit quod locum teneant inter cæteros Episcopos, et sub quodam respectu iisdem juribus potiantur.

ARTICULUS I. — DE EPISCOPIS TITULARIBUS⁴.

210. — I^o Quid sint Episcopi titulares, et quæ sit ratio institutionis horum Præsulum?

I. Episcopi titulares, qui vulgo appellantur *Episcopi in partibus*, hi sunt quos Sancta Sedes assumpsit ad titulum Ecclesiæ existentis in regionibus infidelium, carentis clero et populo christiano.

Duo haec notanda ut accurata notio Episcopi titularis habetur: unum, quod sit assumptus ad titulum Ecclesiæ certæ

⁴ Andreucci, dissert. de *Episcopo titulari*; — Fagnan, *de Privilegiis, lib. V Decr., cap. Episcopalia, n° 54-61*; — Thomassin, *Vetus et Nova Disciplina*, part. I, cap. xxviii.